

Voorjaarsnota 2024

gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Uitgangspunten	3
Leeswijzer	5
Prognose begroting 2024 - 2028	6
Financiële bijstellingen	7
Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen.....	32
Investeringskredieten	34
Reserves	35

Uitgangspunten

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2024. Deze voorjaarsnota is een rapportage over de eerste drie maanden van het jaar. In deze tussentijdse rapportage melden wij recente mee- en tegenvallers ten opzichte van de Begroting 2024. Dat geeft inzicht in het financiële kader voor de Begroting 2025, die mede wordt bepaald door de meicirculaire. Bij het opstellen van de voorjaarsnota was de meicirculaire nog niet bekend. Wij sturen u hier separaat een raadsbrief over.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

We hebben dit jaar uitgebreid gekeken naar de saldi in de jaarrekeningen van de afgelopen jaren. In bepaalde gevallen zijn budgetten begroot op basis van verwachtingen met daarbij de insteek dat budgetten niet overschreden worden. Dit betekent soms dat we achteraf bezien te veel budget begroot hadden en we een voordeel in de jaarrekening melden. Gezien de financiële situatie gaan we nog scherper begroten. Op basis van de onderbesteding van budgetten in voorgaande jaren achten we het reëel om bedragen vrij te laten vallen. Dit betekent wel dat het risico is dat in voorkomende gevallen een overschrijding kan ontstaan. Mocht zich dit voordoen dan zullen we de raad in de tussentijdse rapportages (actieve informatieplicht/ voor-/ najaarsnota) daarvan op de hoogte brengen.

Voorjaarsnota op hoofdlijnen

In deze voorjaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2024. Verder scheppen we het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren we de budgetten binnen het bestaande beleid. Ook rapporteren we over de voortgang van de invulling van de taakstellingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen.

Meer informatie over de inhoud en de opbouw van de voorjaarsnota, vindt u in de leeswijzer.

Uitgangspunten

Bij de samenstelling van de meerjarenbegroting gelden de volgende uitgangspunten:

- Uitgangspunt is dat het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de meerjarenbegroting gehandhaafd blijft. Eerder door de raad vastgestelde bezuinigingen en ombuigingen kunnen vanzelfsprekend wel leiden tot afbouw van het voorzieningenniveau.
- Voor de raming van baten lasten wordt in meerjarenperspectief de dynamische of reële methode gehanteerd. T.a.v. loon- en prijscompensatie geldt:
  - de uitgaven worden jaarlijks bijgesteld met de loon- en prijsindex (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. meicirculaire). Hiervoor wordt ruimte gereserveerd op de stelpost voor loon- en prijscompensatie;
  - daar waar bij het opstellen van de begroting bekend is dat sprake is van afwijkende prijsontwikkelingen ten opzichte van de index, wordt rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen (cao ontwikkelingen, afspraken met verbonden partijen, afspraken op basis van overige contracten);
  - de inkomsten (OZB, leges en heffingen) worden jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. meicirculaire).
- De vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen.
- Wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke heffingen en leges.

- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van €95.000.
- De (meerjaren)begroting dient sluitend te zijn.

Leeswijzer

Waarom een voorjaarsnota?

In de Financiële verordening is onder andere vastgelegd op welke manier uw raad de planning- & controlcyclus wil vormgeven. In artikel 4 van de financiële verordening is opgenomen dat het college de raad een nota aanbiedt op basis waarvan de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren kunnen worden bepaald. Op basis van deze voorjaarsnota tezamen met de meicirculaire, die u separaat wordt toegestuurd, worden de financiële kaders vastgesteld. De perspectiefnota behandelt de beleidsmatige kaders.

Opbouw voorjaarsnota

Deze voorjaarsnota bestaat uit een aantal onderdelen.

Prognose begroting 2024-2028

Dit onderdeel geeft een samenvatting van alle bijstellingen voortvloeiend uit deze voorjaarsnota en de consequenties daarvan voor de uitkomst van de meerjarenbegroting.

Financiële bijstellingen

In de voorjaarsnota legt het college verantwoording af over de eerste drie maanden van 2024 en brengt zij een aantal voor het lopende jaar actuele ontwikkelingen in beeld. Dit resulteert in het bijstellen van een aantal budgetten. Wij vragen u tijdens de raadsbehandeling in te stemmen met deze bijstellingen voor 2024 en de consequenties voor de komende jaren.

In deze voorjaarsnota worden de financiële bijstellingen op hoofdlijnen weergegeven. Dat betekent dat de financiële bijstellingen (voor mutatie reserve) van €25.000 en meer toegelicht worden. Financiële bijstellingen van minder dan €25.000 zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, maar worden niet nader toegelicht.

Bijstellingen neutraal

In dit hoofdstuk worden de financiële bijstellingen die per saldo neutraal zijn weergegeven. Het betreft verschuivingen tussen begrotingsproducten. Het saldo van alle financiële bijstellingen van deze begrotingsproducten is nihil.

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

In dit hoofdstuk vindt u een specificatie van de nog openstaande taakstellingen. Wij rapporteren de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van deze taakstellingen.

Investeringskredieten

Op basis van de Financiële verordening rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen. Zonodig vragen wij u toestemming voor (nieuwe) investeringskredieten.

Reserves

In dit onderdeel geven we aan wat het verwachte verloop van de reserves is inclusief de wijzigingen op basis van deze voorjaarsnota.

Prognose begroting 2024 - 2028

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Primitieve begroting	0	0	-3.337	-3.076	-2.180
Bijstellingen met resultaat	-2.295	-1.816	-1.238	-1.668	-2.568
Bijstellingen i.r.t. raadsbesluit	-10	-4	-5	-4	-4
Bijstellingen meerjarig neutraal	-39	39			
Totaal	-2.344	-1.781	-1.243	-1.672	-1.672
voorjaarsnota					
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	-2.344	-1.781	-4.580	-4.748	-4.752

Financiële bijstellingen

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven. Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde.

Bijstelling i.r.t. raadsbesluiten

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
a) Leerdeel Doorwerth kapitaallasten		-70	-96	-94	-93
b) Leerdeel Doorwerth dekking l&p		68	75	73	71
c) Leerdeel Doorwerth huurinkomsten			19	19	20
d) Leerdeel Doorwerth inzet stelpost	1	2	2	2	2
Stroompunt Bart Crumstraat	-11	-4	-4	-4	-4
Totaal	-10	-4	-5	-4	-4

Stroompunt Bart Crumstraat

Het betreft de incidentele kosten voor de aanleg van en de structurele kosten (beheer, onderhoud, stroomverbruik) voor het stroompunt in de Bart Crumstraat in Heelsum. Verder zijn incidentele kosten voor het stroomverbruik opgenomen.

Leerdeel Doorwerth

Het betreft het financiële gevolg van autorisatie op 24 april vanwege aanvullend krediet van € 2.073.192.

Een surplus op het eerdere krediet voor de realisatie van de nieuwbouw van de Dorendal en de Atlas (en de kindpartners, samen genaamd 'het Leerdeel').

01 Samenleving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
1B Onderwijs	12	5	5	5	5
1D Gezondheid	72	-22	-41	-60	-60
1E Zorg en Veiligheid		-142	-145	-169	-169
1F Integratie en participatie nieuwkomers	5	5	5	75	75
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	-1.420	-1.787	-1.787	-1.787	-1.787
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	-450	-418	-318	-238	-1.139
1I Minima	114	82	82	82	82
1J Inkomensvoorziening	160	160	160	160	160
Totaal	-1.507	-2.117	-2.039	-1.932	-2.832

Per product volgt een toelichting.

1B Onderwijs	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Afwikkeling MGRsdgc kalenderjaar 2023	7				
Informatiepunten Digitale Overheid	-29				
Informatiepunten Digitale Overheid Rijksinkomst	29				
Nat. Programma Onderwijs	-123				
Nat. Programma Onderwijs Rijksinkomst	123				
Onderwijs achterstanden Beleid	-130				
Onderwijs achterstanden Beleid Rijksinkomst	130				
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten	5	5	5	5	5
Totaal resultaat	12	5	5	5	5

Afwikkeling MGRsdgc kalenderjaar 2023

De afwikkeling van de "module leerplicht" leidt tot een incidenteel voordeel van € 7.000.

Informatiepunten Digitale Overheid Rijksinkomst

Vanaf 1 januari 2023 hebben gemeenten de regiefunctie over de informatiepunten digitale overheid (IDO) gekregen. De gemeente krijgt jaarlijks via een specifieke uitkering (SPUK) middelen voor deze IDO's. Deze middelen kunnen wij gebruiken voor financiering van de lokale bibliotheek om het IDO in stand te houden en promotie van het IDO bij onze inwoners. Aan het einde van het jaar verantwoordt gemeenten waar zij middelen aan uitgegeven hebben vanuit deze SPUK.

Nationaal Programma Onderwijs

Er is in 2023 € 123.000 overgebleven voor het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Deze overgebleven middelen mogen tot en met schooljaar 2024/2025 besteed worden.

Onderwijsachterstandenbeleid

Wij ontvangen onderwijsachterstandsmiddelen (OAB-middelen) van het Rijk om onderwijsachterstanden tegen te gaan. In 2024 verwachten we € 130.000 meer OAB-middelen uit te geven dan vooraf begroot. Deze uitgave worden gecompenseerd door gelijke inkomsten vanuit de OAB-regeling.

PM Nieuwkomersonderwijs

Als gemeente Renkum dragen wij er samen met scholen zorg voor dat nieuwkomerskinderen die op de verschillende locaties in onze gemeente opgevangen worden, naar school gaan. Als gemeente staan wij (gedeeltelijk) garant voor de kosten van de taalklas bij de Bernhulphusschool. Het is nog onvoldoende bekend wat de exacte kosten gaan worden, wat o.a. afhankelijk is van de leerlingbekostiging die de taalklas per leerling zal ontvangen. Zodra dit inzichtelijk is worden de exacte kosten gedeeld in de P&C-cyclus.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

Zie de toelichting in de inleiding.

1C Sport en bewegen	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Inzet restant spuk MEOZ	-259				
Inzet restant spuk MEOZ Rijksinkomst	259				
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Rijksregeling SPUK Meerkosten Energie Openbare Zwembaden (MEOZ)

De hoge energieprijzen hebben een grote impact op de openbare zwembaden. Ter compensatie van een deel van de meerkosten voor energie over 2022 en 2023 is vanuit het rijk de regeling *Specifieke uitkering meerkosten energie openbare zwembaden* opengesteld. We hebben namens zwembad Oosterbeek en zwembad Doelum gebruik gemaakt van deze regeling. In 2024 vindt de eindafrekening op basis van het werkelijke verbruik in 2022 en 2023.

1D Gezondheid	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Afwikkeling VGGM 2023	37				
Bijdrage AGZ JGZ (versterking bedrijfsvoering)		-20	-39	-58	-58
Overige begrotingsmutaties VGGM		-37	-37	-37	-37
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten	35	35	35	35	35
Totaal resultaat	72	-22	-41	-60	-60

Afwikkeling VGGM 2023

De afwikkeling 2023 leidt tot een voordeel van € 37.000.

Bijdrage Algemene Gezondheidszorg (AGZ) en Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) versterking bedrijfsvoering

Verwerking van eerdere besluitvorming bijdrage ten aanzien van de versterking van de bedrijfsvoering van 2 mio regionaal per jaar over een periode van drie jaar.

Overige begrotingsmutaties AGZ/JGZ

Betreft toename kosten op basis van gemaakte afspraken inzake het gelijkschakelen en aanpassen van de loonschalen (functie- waardering), basis op orde JGZ, basis op orde AGZ, versterking AGZ en borgen continuïteit JGZ.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

Zie de toelichting in de inleiding.

1E Zorg en Veiligheid	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Afwikkeling VGGM 2023	-20				
Bijdrage brandweer (harmonisatie huisvesting)		-6			
Bijdrage brandweer (herverdeling)		-162	-162	-162	-162
Bijdrage brandweer (veilige energietransitie)		-10	-10	-10	-10
Bijdrage brandweer (Versterking bedrijfsvoering)		-24	-33	-57	-57
Bijdrage veiligheidregio (besparing van 2%)		46	46	46	46
Khonraad gebruiken voor tijdelijk huisverbod	-3	-1	-1	-1	-1
Kwetsbare wijken		-8	-8	-8	-8
Slachtofferhulp	-2	-2	-2	-2	-2
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten	10	25	25	25	25
Saldo van baten en lasten	-15	-142	-145	-169	-169
Mutatie reserve					
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten	15				
Totaal resultaat	0	-142	-145	-169	-169

Bijdrage brandweer (harmonisatie huisvesting)

In navolging op de harmonisatie van de brandweerkosten worden ook de kosten van de huisvesting van de brandweer geharmoniseerd. In de huidige situatie zijn afspraken gemaakt met de individuele gemeenten. In 2025 wordt een project gestart om deze afspraken te harmoniseren.

Bijdrage brandweer (herverdeling)

Sinds drie jaar gebruikt de VGGM het gemeentefonds, pijler veiligheid, als basis voor de verdeelsleutel voor de kosten van de brandweer. Vanaf 2025 kent het gemeentefonds een gewijzigde indeling. Deze pakt voor de verdeling van de kosten van de brandweer voor gemeente Renkum nadelig uit.

Bijdrage brandweer (veilige energietransitie)

In de kadernota VGGM is aangekondigd dat er een extra investering noodzakelijk is voor een veilige energietransitie.

Bijdrage brandweer (versterking bedrijfsvoering)

Het eerder aangenomen plan Samen Beter Bedrijfsvoeren wordt tot uitvoering gebracht. De hiervoor benodigde middelen zijn in het aangenomen voorstel benoemd.

Bijdrage veiligheidsregio (besparing van 2%)

Met de voorjaarsnota 2024 vanuit het Rijk is de vraag omtrent bezuinigingen in ander daglicht komen te staan. Als gevolg van de gewijzigde verdeelsystematiek van het gemeentefonds hebben veel gemeenten al voor 2025 een grote financiële uitdaging.

Om die reden zet het Dagelijks Bestuur een zorgvuldig proces op om in één keer besparingsvoorstellen voor VGGM uit te werken. Vooruitlopend op deze voorstellen wordt de gemeentelijke bijdrage voor het begrotingsjaar 2025 2% lager geraamd.

Khonraad

In het Districtelijk Veiligheidsoverleg is ingestemd met het voorstel om Khonraad ook te gebruiken voor het delen van de benodigde documentatie voor aanvragen voor een tijdelijk huisverbod. De kosten hiervoor hebben betrekking op de module toevoegen en accounts om Khonraad uit te breiden met de module tijdelijk huisverbod.

Project kwetsbare wijken

Het project leefbaarheid in de buurt (voorheen genaamd project kwetsbare wijken) loopt in 2024 ten einde en wordt in 2025 structureel ingebed. Vanaf 2025 worden de werkzaamheden teruggebracht tot het hoogstnoodzakelijk. De structurele middelen (€8.000) worden gedekt uit de algemene middelen en zijn bedoeld voor regievoering op de samenwerkingsstructuur en monitoring.

Slachtofferhulp

Slachtofferhulp biedt juridische en psychologische hulp aan slachtoffers van misdrijven, verkeersongevallen en calamiteiten. Wij dragen naar rato inwonersaantal bij aan deze voorziening, net zoals regiogemeenten. De kosten hiervoor vallen structureel iets hoger uit dan eerder meerjarig begroot.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

Zie de toelichting in de inleiding.

1F Integratie en participatie nieuwkomers	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Rijksinkomsten	-140	-140	-140	-140	-140
Subsidies aan derden	140	140	140	140	140
Tussenvoorziening Wolfheze	-60				
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten	5	5	5	5	5
Wet inburgering	-230	-230	-230	-230	-230
Wet inburgering Rijksinkomst	230	230	230	230	230
Saldo van baten en lasten	-55	5	5	5	5
Mutatie reserve					
Inzet reserve Integratie 2027/2029				70	70
Tussenvoorziening Wolfheze	60				
Totaal resultaat	5	5	5	75	75

Rijksinkomsten

In 2023 is in zowel in voor- en najaarsnota (zie onder) aangegeven dat er rekening is gehouden met extra financiële middelen van het Rijk.

Nu deze verwachting niet uit lijkt te komen is, en deze formatie onverkort nodig blijkt, het wel nodig om deze inkomsten vooralsnog structureel af te ramen.

Voorjaarsnota 2023; Versterking inburgering

Door de hogere instroom van inburgeraars en de benodigde begeleiding van de inburgeraars onder de Wet inburgering 2013 die nog niet ingeburgerd zijn, is er versterking van de formatie voor inburgering gekomen in 2023. Daarnaast zijn er door de huisvesting van statushouders op het Pro Persona terrein in Wolfheze extra uitvoeringskosten. Het bestaande budget is hiervoor niet dekkend. Deze € 78.000 wordt eenmalig (2023) gedekt uit de bestemmingsreserve integratie en participatie nieuwkomers. Met ingang van 2024 gaan wij er vanuit dat het Rijk zal zorgen voor de noodzakelijke middelen om de verhoogde taakstelling te realiseren. Wanneer dit niet het geval is, zullen wij de keuze moeten maken of we deze inzet willen continueren

Najaarsnota 2023; (gedeeltelijke tekst Aanpassing meerjarig kader)

Vanwege diverse redenen is sinds de voorjaarsnota extra formatie ingezet waarvan vanaf 2024 ook hier de verwachting wordt uitgesproken dat deze door het Rijk wordt vergoed. Het totaal komt neer op € 151.000. Komt deze minder of niet, dan zal dit onderdeel van de planning- & controlcyclus 2024 vormen.

Subsidies aan derden

In de najaarsnota is aangegeven dat de subsidie voor Vluchtelingenwerk van €120.000 naar verwacht €180.000 zou stijgen. Het blijkt* dat een groot gedeelte van deze subsidie onder de wet Inburgering kan worden opgenomen. Een regeling die door het Rijk wordt bekostigd op basis van SPUK. Vooralsnog willen we een bedrag van €40.000 autonoom blijven begroten voor subsidie die niet onder de regeling valt.

*een gegeven dat pas zeker is na toetsing van de jaarrekening 2023 door de accountant.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

Zie de toelichting in de inleiding.

Tussenvoorziening Wolfheze

In de najaarsnota 2023 is aangegeven dat deze € 60.000 nodig is vanwege ontoereikendheid van middelen vanuit het Rijk om te voldoen aan brandveiligheidseisen.

In 2023 was dit niet gerealiseerd en is dit bedrag in de reserve Integratie gestort.

Aannemend dat de jaarrekening conform wordt vastgesteld is dit bedrag te begroten met dekking uit deze reserve.

Wet Inburgering uitgaven en dekking

Er is momenteel €100.000 aan uitgaven zowel als inkomsten begroot. Dat bedrag is te laag.

Als er rekening wordt gehouden met de subsidieverlening van Vluchtelingenwerk, een aanbesteding MAP en intensivering van taalscholen is er meer aan middelen nodig.

We gaan uit van meerjarige dekking van de kosten die we hier opvoeren waarbij het niet eenvoudig is om dat te bepalen zoals de belangrijkste zijn;

- 1) normbedragen verdeeld over 3 jaren (een traject is over 3 jaren);
- 2) mutatie op aantallen in de eerder verlening t en definitieve verlening t**.

We denken gebaseerd op deze bedragen en de intensiteit van de taakstelling vanuit het Rijk deze middelen steeds meer/beter af te kunnen stemmen.

**Voorlopig toegekend budget 2023 (20/9/2022) afgerond €326.000 en definitief toegekend budget 2023 (29/3/2024) afgerond € 373.000. een surplus van €47.000.

In deze situatie was het dus mogelijk meer uit te geven dan de voorlopige verlening als dekking aangaf.

Inzet reserve integratie 2027/2029

In de najaarsnota 2023 is aangegeven dat meerjarige dekking uit de reserve na 2026 niet wenselijk is omdat er dan geen middelen resteerden om directe tegenvallers op te vangen.

Door de groei van de reserve (jaarrekening 2023) is het mogelijk de begrote onttrekking van € 70.000 nog 3 jaar voort te zetten.

1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Afwikkeling MGRsdgc kalenderjaar 2023	41				
Tariefstijging Jeugd/wmo gebaseerd productie 2023	-1.461	-1.787	-1.787	-1.787	-1.787
Totaal resultaat	-1.420	-1.787	-1.787	-1.787	-1.787

Afwikkeling MGRsdgc kalenderjaar 2023

De afwikkeling van de module inkoop leidt tot een incidenteel voordeel van € 41.000.

Aanpassing tarieven jeugd

In 2024 hebben we de maken met een contractuele stijging op de producten jeugd en wmo met 6,54%. Naast deze indexering gaan de uitgaven verder stijgen als gevolg van de implementatie van de uitkomst van het tarievenonderzoek naar reële tarieven ambulante zorg per 1 april. Bij benadering is een prognose van deze toename te maken, op basis van de huidige omvang van de zorgvraag. Dit geeft een beeld van 'onder gelijk blijvende omstandigheden' hetgeen geen exacte inschatting is vanwege de onzekere factoren die van invloed zijn op de omvang en de aard van de zorgvragen waarmee wij geconfronteerd worden.

1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Beschermd Wonen 2028 ev neutraal					-900
Tariefstijging Jeugd/wmo gebaseerd productie 2023	-550	-718	-718	-718	-718
Vanaf 2025 extra uitgaven BW VJN 2024		-15	-15	-15	-15
Vrijval a.g.v. doorwerking Jaarrekening resultaten	100	100	100	100	100
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten		200	300	380	380
Saldo van baten en lasten	-450	-433	-333	-253	-1.153
Mutatie reserve					
Vanaf 2025 extra uitgaven BW VJN 2024		15	15	15	15
Totaal resultaat	-450	-418	-318	-238	-1.139

Beschermd wonen

Het Rijk heeft bekend gemaakt het objectief verdeelmodel uit te stellen tot 2026. Er is op dit moment nog veel onduidelijk en onzeker wat betreft de financiën. Om die reden zijn de uitgaven en inkomsten vanaf 2028 (na afloop van de reserve beschermd wonen) budgettair neutraal begroot. Tot en met 2027 waren de uitgaven en inkomsten al budgettair neutraal begroot.

WijkGGZ & preventie GGZ

Door aan inflatie gerelateerde oplopende kosten zijn voor de WijkGGZ (€85.000) en Preventie GGZ (€26.500) de begrote middelen opgehoogd. Beide activiteiten worden gedekt vanuit de reserve beschermd wonen.

Aanpassing op tarieven Wmo-maatwerkvoorzieningen

In 2024 hebben we de maken met een contractuele stijging op de producten/voorzieningen Wmo van 6,54%. Op basis van de uitgaven van vorig jaar is berekend hoe deze stijging zich naar verwachting vertaalt.

Naast deze contractuele stijging van 6,54% volgt op de meeste producten nog een verhoging van de tarieven als gevolg van de implementatie van de uitkomst van het tarievenonderzoek naar reële tarieven ambulante zorg per 1 april. Bij benadering is een prognose van deze toename te maken, op basis van de huidige omvang van de zorgvraag. Dit geeft een beeld van 'onder gelijk blijvende omstandigheden' hetgeen geen exacte inschatting is vanwege de onzekere factoren die van invloed zijn op de omvang en de aard van de zorgvragen waarmee wij geconfronteerd worden.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

Zie de toelichting in de inleiding.

1I Minima	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Voordeel subsidie Leergeld	32				
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekening resultaten	82	82	82	82	82
Totaal resultaat	114	82	82	82	82

Activerend minimabeleid: subsidie Leergeld

Het overschot bij het Kindpakket is het gevolg van de afrekening subsidie 2022 van Stichting Leergeld Arnhem.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekening resultaten: GelrePas

Op grond van de huidige uitgaven, een prognose van komende uitgaven en de uitgaven in 2023 kan het budget voor de GelrePas structureel met € 82.000 naar beneden worden bijgesteld. De in 2023 ingevoerde beleidswijziging laat zien dat de uitgaven lager zijn dan begroot.

1J Inkomensvoorziening	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekening resultaten	160	160	160	160	160
Totaal resultaat	160	160	160	160	160

Rijksbijdrage BUIG budget (bijstandsuitkeringen)

Het nader voorlopig BUIG budget valt voor ons € 197.000 lager uit dan het voorlopig budget. Dit komt door een neerwaartse bijstelling van het macro BUIG budget als gevolg van o.a. conjuncturele ramingen van het CPB. In onze begroting hadden wij al een lagere rijksbijdrage begroot. Echter hadden wij ook lagere uitgaven begroot dan de huidige cijfers laten zien. Vanwege onzekere factoren in dit budget zullen wij in de najaarsrapportage met een zo concreet mogelijke financiële bijstelling komen.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekening resultaten: bijzondere bijstand

Op grond van de huidige uitgaven, een prognose van komende uitgaven en de uitgaven in 2023 kan het budget structureel met € 35.000 naar beneden worden bijgesteld. De in 2023 ingevoerde beleidswijziging laat zien dat de uitgaven lager zijn dan begroot.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

Op basis van de onderbesteding van budgetten in voorgaande jaren kan een bedrag van € 75.000 uit WSW en € 50.000 Arbeidsondersteuning vrijvallen. De budgetten zijn begroot op basis van prognoses. Dit betekent soms dat we achteraf bezien te veel budget begroot hadden en we een voordeel in de jaarrekening melden.

Gezien de financiële situatie gaan we nog scherper begroten. Dit betekent wel dat het risico is dat in voorkomende gevallen een overschrijding kan ontstaan. Mocht zich dit voordoen dan zullen we de raad in de tussentijdse rapportages (voor-/ najaarsnota) daarvan op de hoogte brengen.

02 Omgeving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	-35				
2B Wonen	118	118	118		
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen	5	5	5	5	5
2E Verkeer	-18	2	2	2	2
2H Energie en klimaat	20				
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	-32	-13	-12	-12	-12
2O Groenonderhoud	-193	-43	-43	-43	-43
2P Wegen, straten en pleinen	43	63	63	63	63
2Q Bos en natuurbeheer	26	5	5	5	5
Totaal	-66	138	138	21	21

Per product volgt een toelichting.

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Centrum Oosterbeek	-35				
Totaal resultaat	-35	0	0	0	0

Centrum Oosterbeek

Voor de planontwikkeling centrum Oosterbeek ontvangen we nog €10.000 subsidie, waarmee het tekort met €10.000 afneemt en het totaalbedrag van subsidies op €50.000 komt. De verwachting was dat we nog €25.000 aanvullend subsidie zouden ontvangen, maar deze subsidie bleek uitgeput nadat de aanvraag was ingediend. Als we deze subsidie ontvangen hadden was er geen tekort. Door extra werkzaamheden in het kader van de participatie is de verwachting dat het tekort nog iets zal toenemen. In juni wordt aanvullend budget aangevraagd om de plannen tot uitvoer te brengen.

2B Wonen	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
We zorgen voor een passende voorraad: betaalbaar, gevarieerd en duurzaam	38	38	38		
Projectmanager aandachtsgebieden	80	80	80		
Totaal resultaat	118	118	118	0	0

We zorgen voor een passende voorraad: betaalbaar, gevarieerd en duurzaam

Voor deze thema's hebben we voor de periode 2024-2026 jaarlijks een bedrag van € 75.000 gereserveerd. Dit budget is onder meer nodig voor het opstellen en inzetten van het juiste volkshuisvestelijk instrumentarium, zoals het vereveneningsfonds en doelgroepenverordening, de implementatie van nieuwe wetgeving, uitwerking specifiek beleid al dan niet samen met onze partners. Dit budget kan ook worden aangewend voor cofinanciering bij de aanvraag van subsidies, zodat we nog meer budgetruimte creëren. Door meerdere oorzaken blijkt dat dit jaarlijks budget te hoog is ingeschat, voorgesteld wordt het jaarlijks beschikbaar budget te halveren, dus naar € 37.500 in 2024, 2025 en 2026.

Projectmanager aandachtsgebieden

Beschikbare budget voor projectmanager aandachtsgebieden bij sociaal domein (zie tevens product 3C).

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Gemeentelijke monumentensubsidie	-5				
Herstelkosten De Naald	-8	-13	-12	-12	-12
Inventarisatie MJOB WO2gedenktekens en kunstwerken	-12				
Inzet uren evenementenondersteuning Airborne	-7				
Totaal resultaat	-32	-13	-12	-12	-12

Herstelkosten De Naald

De Monumentenwacht heeft een rapport opgesteld voor de Naald. Daaruit blijkt dat er voor het behoud en het herstel direct na de 80e herdenking in september werkzaamheden moeten plaatsvinden. Voor het onderhoud van monumenten is er geen structureel bedrag opgenomen in de begroting.

Inventarisatie MJOB WO2gedenktekens en kunstwerken

Uw raad heeft gevraagd om beleid rondom de WO2/Airborne gedenktekens en kunstwerken. Daarbij wordt gekeken naar behoud en beheer en de kosten voor het meerjarenonderhoud. Om die kosten in beeld te kunnen brengen is een inventarisatie nodig van de huidige staat van onderhoud. Daarvoor is op dit moment geen budget beschikbaar binnen de huidige middelen.

Inzet uren evenementenondersteuning Airborne

Voor de ondersteuning tbv Airborne evenementen t/m 2024 zijn er afspraken gemaakt voor inzet uren met een medewerker. Daarbij is er geen rekening gehouden met het beschikbaar blijven stellen van p-budget.

2M Water en riolering	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Elektromechanisch	-20				
Mutatie voorziening rioolheffing	-173	4	4	4	4
Riolering	50				
Samenwerking/communicatie	-19	-4	-4	-4	-4
Vrijvervalriolering	163				
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Elektromechanisch

Op het onderdeel elektromechanisch zijn er vier bijstellingen. Stroomverbruik gemalen en units (€ 10.000). Voor het opstellen van nieuwe contractdocumenten voor het onderhoud van de gemalen verwachten we minder budget nodig te hebben wat leidt tot een voordeel van € 20.000. Op basis van vorige jaar stellen we het budget voor calamiteiten bij (nadeel € 20.000). Het onderzoek naar de zuiveringssituatie in de Rosandepolder is nog niet afgerond. Dit leidt tot een bijstelling van € 10.000.

Mutatie voorziening rioolheffing

De mutaties binnen het product 2M water en riolering worden gedoteerd aan de voorziening rioolheffing.

Riolering

Op basis van het totaal aan werkzaamheden verwachten we op dit moment minder inhuur nodig te hebben dan eerder begroot. Dit leidt tot een voordeel van € 50.000.

Samenwerking/communicatie

In het beheerplan is de ambitie vastgelegd om in 2050 100% afgekoppeld te zijn. Ook inwoners hebben hier een forse opgave. Om inwoners hierbij te ondersteunen biedt de gemeente sinds 2017 afkoppeladvies aan huis aan. Om een voldoende groot bereik te hebben om tzt de doelstelling te gaan halen, moeten de maatwerkadviezen flink uitgebreid worden. We voorzien dan ook een hogere uitgave voor deze post en daartoe wordt een bijstelling voorzien van €12.000.

Ook zichtbaar en beleefbaar water vindt de gemeente heel belangrijk. Als spin-off van het woningbouwproject op De Hes vindt net buiten de projectgrenzen een initiatief plaats om de Slijpbeek weer zichtbaar te maken. Hiertoe hebben vele partijen, waaronder 2 gemeenten en 2 waterschappen de handen ineen geslagen. Voor dit project is €4000,- extra nodig.

Onze bijdrage voor deelname aan de centrumregeling UVT van het platform water is vastgesteld op €15.000 waardoor een bijstelling van 3.500 nodig is.

Vrijvervalriolering

Het voordeel van € 163.000 op het onderdeel vrijvervalriolering bestaat uit meerdere onderdelen. De onderdelen met een voordeel dan wel nadeel boven € 12.500 worden hier kort van een toelichting voorzien.

Voor het frezen van wortels in rioleren wordt dit jaar een nieuwe raamovereenkomst afgesloten. Omdat we dit traject zorgvuldig willen doorlopen is gekozen om de eerder geplande werkzaamheden anders over de jaren te verdelen. Dit levert een voordeel van op € 45.000. Voor het reinigen en inspecteren van het vrijvervalstelsel wordt ook een nieuwe raamovereenkomst afgesloten. Kijkend naar de planning van deze werkzaamheden is besloten om deze meer over de jaren heen uit te smeren. Hierdoor worden zowel budgetten als capaciteit meer geëgaliseerd en

worden daarmee realistischer. Voor 2024 levert dit in de voorjaarsnota een voordeel op van € 108.500. Ondanks dat calamiteiten niet te voorzien zijn en daardoor lastiger in te schatten zijn verwachten we op basis van de ervaringen van vorig jaar in deze voorjaarsnota een voordeel € 35.000. De rioolstudie knooppunt Utrechtseweg/ Van Ingeweg is van 2023 doorgeschoven naar 2024. Dit levert nu een nadeel op van € 16.000.

2N Afvalverwijdering en -verwerking	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Mutatie voorziening afvalstoffenheffing	-151	-37	-37	-37	-37
Oud papier	67	37	37	37	37
Vergoeding scheiding openbare prullenbakken	48				
Zwerfafvalvergoeding	36				
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Mutatie voorziening afvalstoffenheffing

De mutaties binnen het product 2N afval worden gedoteerd aan de voorziening afvalstoffenheffing.

Oud papier

In de najaarsnota is het budget van oud papier bijgesteld. Echter is dit abusievelijk op het verkeerde budget bijgesteld, dit wordt begrotingstechnisch in de voorjaarsnota gecorrigeerd.

Vergoeding scheiding openbare prullenbakken

Vanuit Nedvang is een bijdrage toegezegd voor het aandeel verpakkingsafval in de openbare prullenbakken. Deze incidentele bijdrage geldt voor de jaren 2023 en 2024. Voor de jaren 2023 en 2024 samen gaat het om een bedrag van € 48.000. Deze bedragen worden aangewend om een aantal huidige openbare prullenbakken te vervangen. Voor grootschalige evenementen worden speciale kliko's voor statiegeld verpakkingen aangeschaft. Hierdoor worden bezoekers gemotiveerd statiegeldverpakkingen in de juiste bak te doen. Ook wordt hiervan het opruimen van grotere bijplaatsingen naast ondergrondse containers en openbare prullenbakken betaald. De regeling voor de jaren na 2024 is nog niet bekend.

Zwerfafvalvergoeding

Recent hebben VNG en Afvalfonds Verpakkingen (Nedvang) besloten het totaal resterende budget uit de Zwerfafvalvergoeding van ruim € 11 miljoen samen te voegen en eenmalig alsnog aan gemeenten beschikbaar te stellen voor de vergoeding van extra inzet ter preventie en aanpak van zwerfafval over de periode 2023 - 2024. De *maximale* vergoeding per inwoner bedraagt € 1,14. Inmiddels is hiervoor budget aangevraagd en is incidenteel € 36.000 toegezegd voor de jaren 2023 en 2024.

20 Groenonderhoud	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Biodiversiteit	-25				
Bomenverordening	-30				
Boomonderhoud	-150				
Groenonderhoud beheer	-43	-43	-43	-43	-43
Saldo van baten en lasten	-248	-43	-43	-43	-43
Mutatie reserve					
Biodiversiteit	25				
Bomenverordening	30				
Totaal resultaat	-193	-43	-43	-43	-43

Biodiversiteit

In 2023 zijn we gestart met het vervaardigen van een biodiversiteitskansenkaart. De opdracht loopt door tot in 2024. Het bestaande budget is via de reserve projecten naar 2024 overgeheveld.

Bomenverordening

In 2023 is de bomenverordening niet aangepast, het budget is via de reserve projecten naar 2024 overgeheveld.

Boomonderhoud

Het structurele budget boomonderhoud is te laag om ons bomenbestand goed te onderhouden. Dit jaar is het dorp Oosterbeek aan de beurt om gesnoeid te worden. Dit dorp kenmerkt zich door een oud en fragiel bomenbestand welke door de droogtejaren verder achteruit is gegaan, veel dood hout zetting. Om de onderhoudssnoei- en begeleidingssnoei goed en volledig uit te kunnen voeren is ophoging van het budget noodzakelijk om te voorkomen dat er wederom achterstanden ontstaan.

Groenonderhoud beheer

Het budget voor directievoering "groen" was op het product wegen, straten en pleinen begroot. Echter het budget hoort bij dit product thuis, vandaar deze begrotingstechnische correctie.

2P Wegen, straten en pleinen	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Civiele kunstwerken	-10				
Groenonderhoud beheer	43	43	43	43	43
Openbare verlichting	-35	-15	-15	-15	-15
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten	35	35	35	35	35
Saldo van baten en lasten	33	63	63	63	63
Mutatie reserve					
Civiele kunstwerken	10				
Totaal resultaat	43	63	63	63	63

Groenonderhoud beheer

Het budget voor directievoering "groen" is op dit product begroot. Echter het budget hoort bij het product 20 "groen" thuis. Hier worden ook de kosten verantwoord.

Civiele kunstwerken

De inventarisatie en registratie van de civiele kunstwerken loopt in 2024 door. Het resterende budget 2023 is in de reserve projecten (gekoppeld aan Civiele kunstwerken) opgenomen en komt in 2024 opnieuw ter beschikking voor de afronding van de inventarisatie.

Openbare verlichting

In 2024 wordt eenmalig kosten gemaakt voor het opstellen van het Beleidsplan Openbare verlichting. De structurele kosten voor directievoering ovl (overleg en begeleiding van de businesscase) zijn opgenomen. Deze kosten zijn extern belegd.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten

Zie de toelichting in de inleiding.

2Q Bos en natuurbeheer	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Bos SNL Beheer bos en natuur subsidie	9	9	9	9	9
Houtverkoop	17	-4	-4	-4	-4
Totaal resultaat	26	5	5	5	5

SNL subsidie bossen (Subsidie natuur en landschap)

Onze huidige subsidie periode verliep in 2023. Bij de nieuwe aanvraag is rekening gehouden met de aanwijzing van een deel van onze bossen tot habitatsbos en de verloving van het naaldhout in de Bilderbergbossen. Per saldo ontvangen wij € 9000 meer aan jaarlijkse subsidie.

Houtverkoop

In de winter van 2023/2024 heeft er dunning plaatsgevonden in de Bilderbergbossen. De 2^e termijn van de inkomsten heeft niet in plaatsgevonden in 2023 maar wordt in het begrotingsjaar 2024 overgemaakt aan de gemeente. Per saldo is er in 2023 een geringe onderschrijding welke in 2024 weer wordt opgevoerd.

03 Organisatie

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
3A Dienstverlening	-25				
3C Organisatie en bedrijfsvoering	-7	33	33	113	113
3D Huisvesting / Gemeentehuis			500		
3E Samenwerkingsverbanden	65	65	65	65	65
3F Goed bestuur	66	66	66	66	66
Totaal	99	164	664	244	244

Per product volgt een toelichting.

3A Dienstverlening	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Verkiezingen	-25				
Totaal resultaat	-25	0	0	0	0

Verkiezingen

Inhuur ter ondersteuning om verkiezingsproces goed te laten verlopen in verband met onvoldoende capaciteit en piekbelasting.

3C Organisatie en bedrijfsvoering	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Aanvullende kosten E-HRM	-40				
Kabinetszaken	-18	-8	-8	-8	-8
Projectmanager aandachtsgebieden	-80	-80	-80		
Rechtskundige adviezen	-10	-10	-10	-10	-10
Resultaat 3C Lumpsum	121	121	121	121	121
Verzekeringen P&O	-13	-13	-13	-13	-13
VPB step in Control	-7	-2	-2	-2	-2
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaat		25	25	25	25
Saldo van baten en lasten	-47	33	33	113	113
Mutatie reserve					
Aanvullende kosten E-HRM	40				
Totaal resultaat	-7	33	33	113	113

Rechtskundige adviezen

De afgelopen jaren zien we een snelle juridificering van de maatschappij. Inwoners beroepen zich - terecht of onterecht - steeds meer op rechten. Dit zien wij terug in de toename van bezwaar, beroep, Woo-verzoeken en ingebrekestellingen. Naast een toename zijn sommige vraagstukken ook complexer en vragen om specifieke kennis omtrent een bepaald rechtsgebied. Hierdoor bestaat er behoefte aan extra ondersteuning van een externe advocaat.

Kabinetszaken

Uit voorgaande jaren blijkt dat we een structureel tekort hebben op het budget kabinet/Airborne/Herdenkingen.

De oorzaak ligt vooral in de stijging van de energieprijzen die doorberekend worden in kosten voor o.a. bloemen, representatiegeschenken en locatiehuur.

In het kader van de 80^e Airborne vragen we een incidentele verhoging van € 10.000. We hebben dit jaar meerdere herdenkingen, waarvoor bijvoorbeeld bloemen en kransen nodig zijn. Ook hebben we extra relatiegeschenken nodig en zijn onze 3 zuster gemeenten Debno, Dachau en Colchester op uitnodiging van onze burgemeester aanwezig, om de vriendschapsbanden tussen de gemeenten te versterken.

VPB step in Control

De Connectie heeft in het verleden de kosten voor Step in Control niet doorberekend aan de gemeente Renkum. Om de VPB eenmalig in te richten in U4F en advisering Fiscaliade is dit bedrag nodig.

Verzekeringen P&O

In 2023 is er € 172.405 uitgegeven aan verzekeringspremies organisatiebreed op P&O gebied. Hier komen in 2024 de kosten voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering nav de cao bij. Dit bedrag was al aangevraagd in 2023. Er is een structureel budget van € 211.085. De verzekeringspremies zijn verhoogd en er zijn meer medewerkers aangemeld op de polissen. Hierdoor is er extra budget nodig van € 13.000.

Aanvullende kosten EHRM

Het project voor de invoering van het nieuwe e-HRM systeem vraagt de deelnemende om extra middelen in verband met de onvoorziene complexiteit van de harmonisatie van de inrichting van het systeem.

Resultaat 3C lumpsum

Het resultaat op het budget van de lumpsum voor De Connectie is het saldo van een drietal onderdelen. Het bestaat voor € 69.000 uit een teruggave van het bedrag voor inflatiecorrectie over het jaar 2023. Het feitelijke prijsindexcijfer was lager dan bij het opstellen van de begroting voor De Connectie was aangenomen. Een deel van € 121.000 vanwege vrijval (en teruggave) van stelposten uit de begroting van De Connectie. En tenslotte een aanvullende bijdrage van € 52.000 voor uitbreiding van de afgenomen hoeveelheid ICT middelen.

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten buitendagvensteruren

Tijdens de coronaperiode is in het weekend ruim meer inzet geweest van handhaving en toezicht. Dit werd vergoed vanuit het rijk. Op basis van de verwachting inzet in het weekend die we wilden behouden is een inschatting gemaakt van de kosten aan onregelmatigheidstoelage. Deze inschatting blijkt te hoog en wordt, in lijn met het voornemen strakker te begroten, daarom structureel bijgesteld naar €25.000,-.

3D Huisvesting / Gemeentehuis	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Uitstel renovatie gemeentehuis			500		
Totaal resultaat	0	0	500	0	0

Uitstel renovatie gemeentehuis

Aangezien de besluitvorming over het gemeentehuis nog niet heeft plaatsgevonden zullen de kapitaallasten een jaar later ingang.

3E Samenwerkingsverbanden	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten	65	65	65	65	65
Totaal resultaat	65	65	65	65	65

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten: subsidiebureau

De medewerkers van het Inter Gemeentelijk subsidiebureau (IGS) zijn ondergebracht bij de gemeente Renkum en werken voor zes gemeenten (Rheden, Arnhem, Overbetuwe, Lingewaard, Doetinchem en Renkum). De totale kosten worden verdeeld naar rato van het aantal inwoners per gemeente. Hierdoor ontstaat een min of meer vaste(re) uitgavenpost en inkomsten. Dit geeft een structureel voordeel van € 65.000.

3F Goed bestuur	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten	66	66	66	66	66
Totaal resultaat	66	66	66	66	66

Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten: college en B&W

De verzekeringspremie voor pensioen van huidige wethouders en voormalig bestuur is gestopt en is nu in eigen beheer. Eventuele toekomstige stortingen in de voorzieningen voor voormalig personeel en zittende wethouders (o.b.v. de cijfers van pro ambt) zal in het jaarrekeningresultaat verwerkt worden.

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
4A Algemene uitkering	-869				
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	48	-1	-1	-1	-1
Totaal	-821	-1	-1	-1	-1

Per product volgt een toelichting.

4A Algemene uitkering	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Gementefonds decembercirculaire 2023	-869				
Totaal resultaat	-869	0	0	0	0

Effect decembercirculaire 2023 voor 2024

Aanpassing maatstaf

In de circulaire wordt aangegeven dat de maatstaf huishoudens met een laag inkomen is geactualiseerd. Het betreft een stijging (met 3%) van de aantallen. Dit heeft invloed op de berekening van de algemene uitkering omdat voor elke maatstaf een vast bedrag wordt toegepast. Tegelijkertijd wordt de koek niet groter, dus wordt het beschikbare geld herverdeeld. Om te zorgen dat het te verdelen bedrag binnen het Gemeentefonds gelijk blijft wordt de uitkeringsfactor neerwaarts bijgesteld. De uitkeringsfactor daalt in 2024 met 8 punten (€ 360.000).

In tegenstelling tot het landelijk beeld (stijging van het aantal) is het aantal huishoudens met een laag inkomen bij de gemeente Renkum gedaald met 2,5%. Hierdoor daalt de algemene uitkering extra in plaats dat die zou moeten stijgen op basis van het landelijk beeld. Omdat de maatstaf huishoudens met een laag inkomen zwaar weegt bij de verdeling van de algemene uitkering heeft een aanpassing van het aantal grote gevolgen voor de hoogte van de algemene uitkering. Dit effect bedraagt € 554.000 voor 2024.

In de circulaire is het effect alleen weergegeven voor 2023 en 2024 maar zal naar verwachting ook structureel doorwerken.

Uitkeringsfactor

Over 2024 stijgt de uitkeringsfactor door het vrijvallen van een gedeelte van de verdeelreserve 2024 (voordeel van € 45.000).

4C Overige algemene dekkingsmiddelen	Bijstelling 2024	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028
Aandelen ACV	44	-1	-1	-1	-1
Afwikkeling VGGM 2023	4				
Totaal resultaat	48	-1	-1	-1	-1

Aandelen ACV

Gemeente Scherpenzeel is per 1 januari 2024 toegetreden als aandeelhouder van Afvalcombinatie De Vallei. Gelijktijdig met de toetreding heeft ook herijking van de aandelen plaatsgevonden. Gemeente Renkum heeft een deel van de aandelen verkocht, dit heeft een incidenteel voordeel opgeleverd voor 2024, daarnaast brengt dit een structureel nadeel met zich mee door een lagere dividenduitkering.

4D Onvoorzien

De stelpost onvoorzien is nog niet ingezet.

Bijstellingen neutraal over meerdere jaren

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Voorziening onderhoud sportparken	-39	39			
Bijstellingen meerjarig neutraal	-39	39			

Voorziening onderhoud sportparken

De jaarlijks gelijkblijvende storting van afgerond €117.000 leidt er toe dat het saldo negatief zou worden nu er een bedrag van € 374.000 uit deze voorziening in 2024 nodig is.

Dat bedrag wordt verminderd op de storting in 2025 en toegevoegd aan de voorziening in 2024.

Indien het volledige plan 2024 wordt uitgevoerd in 2024 resteert er per einde 2024 geen saldo in de voorziening onderhoud sportparken.

Het gaat om de navolgende posten die onderdeel vormen van het onderhoudsplan.

Onderhoud/investering sportparken 2024:

Omschrijving	Soort	Bedrag	Toelichting
<u><i>Sportpark Bilderberg</i></u>			
Veld F	Hekwerk en ballenvangers veld	51.000	
Veld A en F en stroken	Led verlichting armaturen en besturingssysteem	75.000	Maatregel uit de meerjarenraming in het kader van verduurzaming en besparing op energielasten. Uitvoering via stichting in verband met 40% BOSA subsidie.
Toegang	2x nieuwe aansluiting straatverlichting Sportlaan	5.000	Aanvulling straatverlichting in het kader van veiligheid toegangsweg naar het sportpark.
<u><i>Sportpark Wilhelmina</i></u>			
Veld 8 en 9	Renovatie inclusief sport- en terreininrichting	149.000	Maatregel uit de meerjarenraming die bijdragen aan de optimalisatie sportparken.
Velden 5 en 8	Led verlichting armaturen en besturingssysteem	87.000	Maatregel uit de meerjarenraming in het kader van verduurzaming en besparing op energielasten.
<i>Algemeen</i>	Besturingssysteem beregeningsinstallaties	7.000	vervanging/gebruik is in het kader van duurzaam beregenen en waterbesparing.
Totaal aan onderhoud inclusief 21% btw		374.000	

Bijstellingen neutraal

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
01 Samenleving					
1B Onderwijs					
Lasten	34	51	51	51	51
Baten					
1D Gezondheid					
Lasten	-26	-8	-7	25	25
Baten					
1E Zorg en Veiligheid					
Lasten	271	50	50	50	50
Baten	-295	7	7	7	7
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd					
Lasten	706	717	717	717	717
Baten					
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo					
Lasten	597	597	597	597	597
Baten					
1I Minima					
Lasten	75				
Baten					
Totaal programma	1.361	1.414	1.415	1.447	1.447
02 Omgeving					
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet					
Lasten	45	69	69	69	69
Baten	-59	-71	-71	-71	-71
2B Wonen					
Lasten	19	19	19	19	19
Baten					
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen					
Lasten	18	20	20	20	20
Baten	-20	-20	-20	-20	-20
2D Omgevingsvergunning					
Lasten	60				
Baten					
2G Milieu en duurzaamheid					
Lasten	10	10	10	10	10
Baten					

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028
2H Energie en klimaat					
Lasten	712	478	19	19	19
Baten	-742	-478	-19	-19	-19
2i Dierenwelzijn					
Lasten	1	1	1	1	1
Baten					
2N Afvalverwijdering en -verwerking					
Lasten	7	7	7	7	7
Baten	-7	-7	-7	-7	-7
2O Groenonderhoud					
Lasten	3	3	3	3	3
Baten					
2P Wegen, straten en pleinen					
Lasten	69	69	69	69	69
Baten					
Totaal programma	114	99	99	99	99
03 Organisatie					
3C Organisatie en bedrijfsvoering					
Lasten	1.320	1.417	1.416	1.385	1.385
Baten					
3D Huisvesting / Gemeentehuis					
Lasten			26	26	26
Baten					
3F Goed bestuur					
Lasten	20	20	20	20	20
Baten					
Totaal programma	1.340	1.438	1.462	1.431	1.431
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb					
4C Overige algemene dekkingsmiddelen					
Lasten	-2.816	-2.951	-2.976	-2.977	-2.977
Baten					
Totaal programma	-2.816	-2.951	-2.976	-2.977	-2.977
Totaal	0	0	0	0	0

Verloop stelpost loon- en prijscompensatie:

Omschrijving wijziging	2024	2025
Primitieve begroting	3.219.907	6.133.130
1B Aanvullend krediet Leerdeel Doorwerth		-68.021
1B loon en prijs bibliotheek	-31.482	-31.482
1B MGR onderdeel RBL I&p	-2.126	-19.991
1D loon- en prijsontwikkeling VGGM Gezondheidszorg 2025		-19.000
1E Loon- en prijsontwikkeling bevolkingszorg		-630
1E Loon- en prijsontwikkeling brandweer		-33.000
1E loon- en prijsontwikkeling Veilig Thuis		-22.507
1E Prijsindex Khonraad	-675	-675
1G MGR 2024 en structureel	-9.203	-19.655
1G Zorgkosten jeugd via Verder	-697.012	-697.012
1H Leerlingenvervoer indexering	-90.000	-90.000
1H zorgkosten wmo via Verder	-506.872	-506.872
2G Indexering onderhoud geluidschermen prorail	-9.940	-9.940
2I Dierenambulance Nederrijn inflatiecorrectie	-580	-580
2O Groen	-2.990	-2.990
2P ACV DVO gladheidsbestrijding	-5.226	-5.226
2P ACV DVO onkruidbeheersing op verharding	-19.480	-19.480
2P ACV DVO straatreiniging	-7.936	-7.936
2P Elementen groot onderhoud	-32.550	-32.550
2P Wegen, straten en pleinen	-4.190	-4.190
3C CAO stijging 2024 Beleid dienstverlening en bedrijf	-45.324	-45.324
3C CAO stijging 2024 Dienstverlening extern	-84.242	-84.242
3C CAO stijging 2024 Directie, management, staf, veiligheid en griffie	-121.416	-121.416
3C CAO stijging 2024 Gemeentewerf	-87.989	-87.989
3C CAO stijging 2024 interne dienstverlening	-143.295	-143.295
3C CAO stijging 2024 RD Beleid	-65.535	-74.526
3C CAO stijging 2024 Regie en Projecten	-115.731	-115.731
3C CAO stijging 2024 SD Beleid	-87.647	-87.647
3C CAO stijging 2024 Team A	-117.758	-117.758
3C CAO stijging 2024 Team B	-124.446	-124.446
3C Indexatie de Connectie	-273.000	-371.000
3C Indexering Geldersch Archief	-12.253	-12.376
3C Overhead	-1.450	-1.450
3F wettelijke indexering van de raadsleden	-15.500	-15.500

Omschrijving wijziging	2024	2025
Totaal voorjaarsnota	-2.715.848	-3.000.168
Restant stelpost	504.059	3.138.693

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

In de primitieve Begroting 2024 resteerde een bedrag van € 188.000 aan openstaande bijstellingen en ombuigingen voor jaarlaag 2024. Het meerjarig verloop is in de volgende tabel weergegeven:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Primitieve begroting	188	188	188	188	188
Ingevuld voorjaarsnota	110				
Niet in te vullen taakstelling voorjaarsnota	0				
Restant taakstelling	78	188	188	188	188

Prod	bedragen x € 1.000	Oorspronkelijk			Openstaand na Voorjaarsnota 2024				Voortgang			
		2024	2025	2026 e.v.	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
1B	Taalbevordering Taakstelling bibliotheek	160	160	160	0	110	110	110	V	V	V	V
2D	Milieuleges invoeren	24	24	24	24	24	24	24				
2K	Het verkopen of commercieel maken van de Concertzaal in Oosterbeek	54	54	54	54	54	54	54	V	V	V	V
	Totaal	293	293	293	78	188	188	188				

Investeringskredieten

Beschikbaar stellen investeringskredieten

Een 'investeringskrediet' betreft een door uw raad beschikbaar gesteld bedrag voor een concrete investering. Uw raad kan dit bedrag beschikbaar stellen bij de begroting van een bepaald jaar, maar ook gedurende het jaar middels b.v. de voor- of najaarsnota.

Jaarlijks nemen we een meerjareninvesteringsplan op in de begroting. De inzet van de in dit plan genoemde vervangingsinvesteringen en investeringen in het kader van nieuw beleid is gedelegeerd aan ons college. In het vigerend inkoopbeleid zijn voldoende waarborgen opgenomen voor een doelmatige besteding van de beschikbaar gestelde middelen. De uitvoering van de investering vindt dan ook conform het inkoopbeleid plaats. Investeringskredieten worden continu bewaakt. Verwachte onder- en overschrijdingen worden bij elke rapportage van de beleidscyclus gefundeerd en beargumenteerd.

We maken onderscheid tussen vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Vervangingsinvesteringen betreffen investeringen welke in het verleden gedaan zijn en die om technische danwel economische redenen vervangen dienen te worden. Binnen de meerjarenbegroting zijn voor deze vervangingen financiële middelen opgenomen. Deze vervangingsinvesteringen hebben dus geen financiële consequenties voor de begroting. De vervangingsinvesteringen worden daarom niet nader toegelicht.

Nieuwe investeringen betreffen investeringen die nog niet eerder aan u zijn voorgelegd ter goedkeuring. Dekking van deze investeringen is te vinden binnen de meerjarenbegroting (b.v. uit structureel nieuw beleid budget). Hierna vindt u een nadere onderbouwing van deze nieuwe investeringskredieten. Wij vragen u om formele toestemming te verlenen voor de nieuwe investeringskredieten.

Herstelkosten De Naald

€ 180.000

De Monumentenwacht heeft een rapport opgesteld voor de Naald. Daaruit blijkt dat er voor het behoud en het herstel direct na de 80e herdenking in september werkzaamheden moeten plaatsvinden. Voor het onderhoud van monumenten is er geen structureel bedrag opgenomen in de begroting.

Reserves

De raad heeft bij het instellen van de reserves het doel, de vorming, hoogte, duur en bestedingsraming vastgesteld. De hoogte en inzet van deze reserves is vastgelegd in plannen. Bij de tussentijdse rapportages (voor-/ najaarsnota) wordt beoordeeld of de reserves nog toereikend zijn of eventueel, voor een deel, vrij kunnen vallen. De bijstelling van stortingen en onttrekking in respectievelijk uit reserves in de nota zijn verwerkt in de volgende overzichten.

Staat van reserves	Begin stand 2024	Resultaat 2023	Storting	Onttrekking	Eind stand 2024
Algemene reserve	6.824	2.256	0	-246	8.834
Weerstandsreserve	5.538	0	0	0	5.538
Algemene reserve	12.362	2.256	0	-246	14.372
Sociaal domein	631	0	0	0	631
Landschap basisplan	106	0	0	-10	96
Algemene uitkering	104	0	0	-38	66
ICT	1.121	0	32	-40	1.113
MUP	352	0	12	-23	342
Onderhoud gebouwen	1.942	0	379	-61	2.260
Bedrijventerreinen	37	0	0	0	37
Onderwijshuisvesting	384	0	0	-38	346
Wegen	410	0	141	0	551
Herstelkosten sleuven en lasgaten	50	0	0	0	50
Openbare verlichting	335	0	0	-83	252
Kapitaallasten vastgoed	231	0	0	-34	197
Kapitaallasten OHV	0	0	52	-52	0
Integratie	643	0	19	-60	602
Projecten	1.823	0	125	-643	1.305
Beschermd wonen	577	0	229	0	806
Bestemmingsreserve	8.746	0	990	-1.082	8.654
totaal	21.108	2.256	990	-1.328	23.026

Algemene reserve

Algemene reserve

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
4C Onttrekking Vrije algemene reserve		-246
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		-246
Totaal reserve		-246

Weerstandsreserve

Er zijn geen begrote mutaties.

Bestemmingsreserve

Sociaal domein

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Beschermd Wonen NJN 2023	-229	
Beschermd wonen	229	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		
Totaal reserve		

Beschermd wonen

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Beschermd Wonen NJN 2023	229	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	229	
Totaal reserve	229	

Landschap basisplan

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Landschapsbasisplan		-10
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		-10
Totaal reserve		-10

Algemene uitkering

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Combinatiefuncties		-38
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		-38
Totaal reserve		-38

ICT

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Primitieve begroting	41	-8
Egaliseren mutaties investeringsplan ICT tot netto storting	-8	8
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	32	
<i>Voorjaarsnota 2024</i>		
Aanvullende kosten E-HRM		-40
<i>Totaal Voorjaarsnota 2024</i>		-40
Totaal reserve	32	-40

MUP

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Primitieve begroting		-23
Afboeken restant kap.In spoorovergang Wolfheze	12	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	12	-23
Totaal reserve	12	-23

Onderhoud gebouwen

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Primitieve begroting	313	38
3D Gemeentehuis / gemeentewerf	304	
Correctie reserves (categorie)	38	-38
Klokkentoren opnemen in onderhoudsplan	-35	
Invoeren voorziening gebouwen	-240	
Onderhoud installaties gemeentehuis (5 jaar)		-61
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	379	-61
Totaal reserve	379	-61

Bedrijventerreinen

Er zijn geen begrote mutaties.

Onderwijshuisvesting

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Aanpassing incidenteel kader Leerdeel Doorwerth		-38
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		-38
Totaal reserve		-38

Wegen

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Mutatie reserve wegen	141	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	141	
Totaal reserve	141	

Herstelkosten sleuven en lasgaten

Er zijn geen begrote mutaties.

Openbare verlichting

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Primitieve begroting	-83	
Correctie reserves (categorie)	83	-83
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		-83
Totaal reserve		-83

Kapitaallasten vastgoed

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
kapitaallasten airco veentjesbrug	-2	
Primitieve begroting		-33
Correctie reserves (categorie)	2	-2
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		-34
Totaal reserve		-34

Integratie

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Aanpassing meerjarig kader	19	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	19	
<i>Voorjaarsnota 2024</i>		
Tussenvoorziening Wolfheze		-60
<i>Totaal Voorjaarsnota 2024</i>		-60
Totaal reserve	19	-60

Projecten

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Uitvoeringsplan klimaat		-63
P-budget reservering		-50
Incidentele uitkering voor omgevingswet	125	
2J Coronasteunpakket ondernemers via reserve projecten		-59
2A Extra capaciteit stikstof via reserve projecten		-50
2E Uitwerking mobiliteitsvisie		-20
Invoering omgevingswet		-245
actualisatie archeologiekaarten		-20
2P Civiele kunstwerken		-30
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	125	-537
<i>Voorjaarsnota 2024</i>		
Civiele kunstwerken		-10
Bomenverordening		-30
Uitwerking mobiliteitsvisie		-4
Biodiversiteit		-25
Actualisatie Energie en klimaat		-23
Vrijval a.g.v. doorwerking jaarrekeningresultaten		-15
<i>Totaal Voorjaarsnota 2024</i>		-106
Totaal reserve	125	-643

Kapitaallasten OHV

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Primitieve begroting		-52
Aanpassing meerjarig kader Leerdeel Doorwerth	26	
Realisatie school Doorwerth reserve kapitaallasten	26	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	<i>52</i>	<i>-52</i>
Totaal reserve	52	-52